

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

Vl. Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án

Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknek
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A jobb minőségű dohány hiányának visszahatása Daróczy V.-tól. — Nitrogén és növényi Jaensch Emil-től. — A beváltás előtt. Daróczy Vilmostól. — Adatok a m. kir. dohánygyed-áruság 1898. évi statisztikájából. M. J. B. — A magyar gyártmányok fogyasztása. Daróczy Vilmostól. — A gipsztrágya. — Dohányterjedési kísérleti eredmények. (Folytatás.) Fejér Victor tanulmánya. — Az orsz. magyar gazd. egyesület közgyűlési meghívója. — Irodalom. — Vagyések. — Szerkesztői üzenetek. — A m. kir. államvasutak közleményei. — Hirdetések.

A jobbminőségű dohány hiányának visszahatása.

Lapunk mult számában közöltük a dohányjövődék jövő évi költségvetési előirányzatára vonatkozó adatokat, amelyekből két tétel olyan, hogy a legnagyobb mértékben megérdemli, hogy velök behatóbban foglalkozzunk és azokból a következtetéseket és tanulságokat levonjuk.

Ugyanis — a jövődék kiadásai közt előirányozva van a jövő évre: belföldi beváltásra 17 millió korona (vagyis 8.500.000 frt), külföldi dohánybeszerzésére pedig 16¹/₂ millió korona (vagyis 8.250.000 frt).

Már ez magában véve is szinte megdöbbentő, hogy Magyarország összes dohánytermelői, az egész ország területén termelt magyar dohányokért, mindössze csak egynegyed millió forinttal kapnak többet, mint a mennyit a külföldi dohányok beszerzési ára fejében a külföldnek fizetünk.

De még sivarabb és szomorubb a helyzet, ha tekintetbe vesszük azt is, hogy a 17 millió korona beváltási árból levonandó: először is az osztrák kezelőség részére beváltott dohánylevelek beváltási árának megtérítésére előirányzott 7.600.000 korona, továbbá levonandó másodsor a magyar dohánykereskedelmi részvénytársaság által átvett, illetve a kivitelre eladott nyers dohány ára fejében előirányzott 1.800.000 korona, — úgy hogy ezek — mint átfutó tételeknek — levonása után — a magyar jövődék részére fennmaradó dohányok összes beváltási ára csak 7.600.000 koronát tesz ki. Vagyis a fenti számadatok végeredményükben azt jelentik, hogy a dohányjövődék, az itthon maradó dohányanyag beszerzésére, illetve beváltására mindössze csak 7.600.000 koronát (3.800.000 frtot), a külföldi dohányok

beszerzésére pedig 16.500.000 koronát, (8.250.000 frtot) irányoz elő kiadásul a jövő évre.

Ez pedig más szavakkal annyit tesz, hogy a hazai dohánygyártási célokra mégegyszer annyival is nagyobb összeget adunk ki külföldi dohányokért, mint a mennyit az itthon felhasználható dohányokért a magyar termelők kapnak.

Ne higgye senki, hogy az állam, illetve a dohányjövődék jókedvűből, vagy csupa luxusból adja ki ezt a temérdek pénzt a külföldi dohányokért, — mert hiszen a jövődéknél senki sem ismeri és sajnálja jobban ezt a visszás helyzetet, — de kénytelen vele, — mert a dohánygyártmányok — illetve a szivarok és szivarkák — gyártásánál a fogyasztó közönség igényeit szem előtt kell tartani s oly gyártmányokat kell szolgáltatni, amelyek a közönség nagyon is kifejezett ízlésének megfelelnek, s amelyeknek élvezhetősége és értéke a drága pénzért adott gyártmányok árával arányban áll, — már pedig hazai dohányainknak jobb minőségű, és gyártásra alkalmas anyaga sokkal kisebb mennyiségű, mint hogy abból a szükségletet fedezni lehetne, s mint amennyi hazánkban, rendes körülmények között, a termelés teljeskörűsége emelése mellett, előállítható volna.

Sajnos ez szinte szégyenletes biz' ez a dolog reánk nézve, — főleg ha meggondoljuk, hogy Magyarország, Európa egyik legnagyobb dohánytermelő államátul van elismerve, amelyre egy éghajlati viszonyainál, mint a dohánytermelésre kiválóan alkalmas sok jó talajánál fogva hivatva, sőt mintegy predesztinálva van, — annál is inkább, mert hiszen köztudomásu, hogy Magyarország egykor világhírű jó dohányokat termelt, amit senki tagadásba nem vehet.

Miért ne tudnánk mi most is olyan jó minőségű dohányokat előállítani? — Ha talán talajunk némi részben kiélt s éghajlati viszonyaink is némileg megváltoztak, ami — megengedem — hegy bizonyos fokig visszahatással van a dohánytermelésre, — ámde a mai korszellem, amely felfedezéseivel és találmányai-val a gazdaság terén is óriási haladásokat produkál, miért ne teremthetne a do-

hánytermelés terén is legalább olyatén haladást, amely a jelzett két körülménynek hátrányos visszahatását ellensúlyozná, helyre pótolná s dohánytermelésünk egykori kitünő hírnevét újra kivívni képesítené.

Hiszen tagadhatatlan, hogy az utóbbi időben dohánytermelésünk terén is sok üdvös és örvendetes dolog történt, s az okszerű termelés követelményei nagy tért hódítottak, szépen érvényesültek, — szóval az állam, a jövődék és a szakirodalom a legjobb uton halad, hogy a jobb minőségű termelést mindenben előmozdítsa, — most már tehát csak a gazdák-nak, a termelő közönségnek állna kötelességében, ezen a téren többet tenni, többet tanulni, jobban haladni, mint eddig, — mert ennek a dolognak — amint most van — tovább nem lehet, nem szabad így maradnia.

Hiszen ha megfontoljuk, lehetetlen azt be nem látnunk, mily óriási kár az népünk, nemzetgazdaságunkra, hogy annyi temérdek pénzt — több mint nyolcz millió frtot — kell a külföldnek dohányért fizetnünk, — holott a külföldi dohányok behozatalának szükségletét igen tetemesen — az én véleményem szerint: felenyire — redukálhatnánk. ha dohánytermelésünk ott és úgy üznék, ahol és ahogyan az üzhető volna, s akkor három-negy millió frt az országban maradna és népünket gazdagítaná: — mert ha a jövődék látná, hogy a dohányanyagunk jóminősége folyvást emelkedik, s a gyári szükséglet jelentékenyebb részét hazai természettel fedezheti: akkor nagyon természetesen és bizonyára örömmel leszállítaná a külföldi dohányok behozatalát s ahhoz képest felemelné, és folyvást szaporítaná a termelési területet, aminek ez esetben önként és okvetlenül be kellene következni.

Azt hiszem, senki sincs tisztelt olvasóim közül, aki be ne látná, hogy mennyire fontos és komoly dolog ez, s mily teljes mértékben megérdemli, hogy azt a termelő közönség megszívlelje és minden termelő egész odaadással, szívvél-lelékkel legjobb tudásával azon igyekezzék, hogy *csakis jóminőségű* dohányt termeljen.

Mert ha ez egyszer bekövetkezik és

általánossá válik s ha termelésünkben az a mostani sok alsóbbrendű, sőt egyáltalán hasznavehetetlen dohány végképp elűlő állapot, hogy hazai termésű dohányaink a gyártási célokra a mainál még egyszerűen olyan nagy mennyiségben felhasználhatók lesznek: akkor ezzel mintegy kényseríteni fogjuk a jövedéket, hogy a mai dohányárvételi rendszert teljesen megváltoztassa, új alapokra fektesse és a minőség szerinti beváltási rendszert léptesse életbe.

Nem mondom én azt, hogy egyáltalában nem haladtunk és nem haladunk a termelés okszerűségében, sőt gyakorta magam hirdetem, hogy a *mult*hoz képest igenis nagyon sokat haladtunk; de azt be kell látnunk, hogy előhaladásunk nem általános és nem oly nagyobbmértvű, mint aminek lennie kellene és mint a hogy a viszonyok ezt megkövetelik.

A költségvetés és a statisztika száraz, de csalhatatlan számadatai lebegjenek mindig szemünk előtt s ne feledjük egy perczre se és tegyünk egy szent fogadást arra nézve, hogy a külföldi dohányok nagy mennyiségű behozatálát legalább felére fogjuk leszorítani, — a mit azonban csak úgy érhetünk el, ha olyan és annyi jóminőségű dohányanyagot állítunk elő, hogy abból hazai gyáraink szükséglete kielégíthessék, a nélkül, hogy ez által gyártmányaink jósága csak a legkevésbé is csökkenne s a fogyasztók izlése és érdeke a legesekélyebbé is rövidségeit szenvedne.

Akkor aztán itthon maradnak és népünket fogják évről-évre gazdagítani azok a milliók, a melyeket most a külföldnek fizetünk, ez pedig nemcsak a termelők egyéni érdeke, de az országunk nemzetgazdasági közérdeke is, amelyet mindnyájunknak lehetőleg előmozdítani: elengedhetlen hazafias kötelességünk.

Daróczy Vilmos.

Nitrogén és növény.*

A növénytest ép úgy, mint az állaté, két anyagcsoportból áll, melyek anorganikus és organikusnak neveztetnek; elsőnél elégetés után egy többé-kevésbé fehér anyag — a hamu — marad vissza, míg az utóbbi különböző bomlási terményképpen légnemű állapotban a levegőbe elillan. Ha az „organikus” kifejezést használjuk, úgy az tulajdonképpen csak rövidség és szokás folyománya; ezen kifejezés amaz időből származik, melyben még azon nézet volt elterjedve, hogy a növény- és állattestben, egyáltalában minden élő lényben előforduló elemek más törvényeknek vannak alávetve, mint azoknak, melyek szerint ugyanazon elemek az ásványvilág testeiben sorakoznak.

Anorganikus és organikus testek között tényleg különbség nem létezik és csak a minden organikus vegyben elő-

forduló szén természete az, mely bizonyos irányban különös viselkedést mutat.

Ha most azon kérdést vetjük föl, hogy a növény miből képezi az anyagok e két csoportját, úgy először is az ismeretes és fontos természettörvény szerint anyag csak egy másiktól keletkezhet, származhat; hogy a növény épp úgy szükségeltápanyagot, mint minden állati lény; csakis a fölvetel neme és módja fölött — és hogy honnét veszi föl — ezek fölött voltak a nézetek különböző időben különbözőek. A növénytest organikus alkotórészei a természetfilozófia első idejében magából a vízből fejlődtek, később segítségével vétetett a levegő és most már huzamosabb idő óta tudjuk, hogy eredményes fejlődéshez és a növény további szaporodásához a két előbb említett feltételekhez még azoknak is hozzá kell járulniok, melyeket a növénynek állóhelyük, a talaj juttat és helyes művelésnél mindig is nyújt.

A nitrogén, miként azt a vegyelemzés mutatja, minden növényben található s a feltétlenül szükséges tápanyagokhoz tartozik; nitrogén nélkül nincsen fejlődés. A növény már most honnét szerzi ezt be és mely alakban legalkalmasabb részére?

Növényeink nitrogénszükségletüket két helyről fődözhetik: a talajból és a levegőből, habár a nitrogénvegyek mennyisége, mely az utóbbiból fölvetetik, bizonyosan állandóan kisebb, mint az, melyet a növény állóhelye nyújt.

A talajnak első sorban csapadék által, másodsorban pedig állati és növényi hulladék által nyújtott nitrogénmennyiség növényeinknek elegendő; és a mennyiséget illetőleg elegendő is volna, de korántsem az időt illetőleg, mivel rövid fejlődési idővel bíró növények képtelenek ily rövid időszakban nitrogénszükségletüket fődözni annyira, hogy a természetben magasabb jövedelmet mutassanak fel. Azért kell, dacára a már meglevő nitrogénmennyiségnek, ennek a pótlásáról nitrogéntrágyázással gondoskodni, azaz mesterségesen uton nitrogént tartalmazó tápanyagot a növénynek nyújtani.

Ezen célra anorganikus és organikus nitrogéntrágyák állanak rendelkezésünkre; itt el kell tekinteni azoktól, melyek egyidejűleg foszforsavat is tartalmaznak, mert utóbbi esetben kombinált trágyázásról van szó és a nitrogén hatása magában már nem oly tisztán mutatható. Ez részben, bár korlátozott mértékben az organikus nitrogéntrágyákról is áll, amelyek legfontosabb képviselői tulajdonképpen csak a vér és szarvliszt, esetleg még a gyapjuhulladék, míg a bőrhulladék a legtöbb esetben az előbbiekhöz viszonyítva kedvezőtlen hatást mutat.

Könnyű talajban a különben oly kedvező salétrom nem előnyös, míg az ammoniós ilyenekben meglehetősen gyorsan oxidáltak, annál gyorsabban és annál könnyebben, minél nagyobb a talaj mésztartalma, mert ez támadólag hat a salétromsavképződésre. Csekély mésztartalommal bíró talaj pedig valamely mésztrágya nyújtásával ez irányban gazdagítható. Is-

tállótrágyával egy időben ellenben az ammoniós alkalmazása könnyen megmagyarázható okokból nem engedhető meg. Az ammoniáknak csakis megfelelő időtartama van szükségére oxidálás céljából és ez által alkalmazásának időpontja is megvan állapítva; leghelyesebben bizonyosan már őszszel szórando. Kézszelfogható továbbá, hogy a nitrogéntrágya a növényben keletkező nitrogénraktalmu vegyek mennyiségére, első sorban a feherjékre befolyást gyakorol és tényleg több kísérlet által megállapított, hogy nitrogénnyújtás szaporításával egyrészt a proteinképződés s egyszersmind esetleges fontos más tápanyagok hiányával ugyszólván mindig a szénhidrátok apadása lépett föl. E két momentum mindig megfelelően tekintetbe veendő a vetendő növények szerint. Így pl. tudjuk, hogy csak ugynevezett lisztes árpából állítható elő a jó maláta, míg az üveges árpa malátakészítésre sokkal esekélyebb mértékben alkalmas. Adametz Johansen és mások szerint a nagyobb vagy kisebb liszesség egyenesen a nitrogéntartalommal áll összefüggésben, még pedig annyiban, hogy lisztes árpa majdnem minden esetben nitrogénzegényebb, sőt Adametz szerint a teltszemű illetve hasas árpa állandóan nitrogénzegényebb, úgy, hogy ezen külső tulajdonság e tekintetben felismerhető jelül, vagy legalább is támpontul szolgálhat az árpa megítélésénél.

Wagner a növények egyik nagy osztályát nitrogénfogyasztónak, a másikat pedig nitrogén szaporítónak nevezi, úgy mint azok Schultz által megjelöltettek: nitrogénfalók és nitrogéngyűjtők.

Könnyen megmagyarázható, hogy a tudomány ezen legújabb vívmánya a mezőgazdaság jövőjére nézve messzemenő fontossággal bír, mert ezáltal lehetséges lesz azon megmérhetetlen nitrogénforrást kihasználni, melyet légkörünk nyújt. Wagner, helyes eredmény elérése céljából mindenekelőtt a hüvelyesek bőséges trágyázását ajánlja olyan anyagokkal, melyekben sok talaj hiányt szenved, kálival, foszforsavval és mészzel, továbbá zöldtrágyázásra alkalmas növények vetése és végre az ugynevezett „talajoltás” mellett szől. Ez utóbbi alatt értendő azon talaj-nemek hüvelyesek termelése után származó és mikroorganizmusokat tartalmazó földdel való beszórása, mely talaj-nemek azokban hiányt szenvednek. Egészen téves volna azonban azon vélemény felébredése, hogy ezental mindenféle nitrogénnel mesterséges trágyázás mellőzhető, hogy talán esetleges zöldtrágyázással ugyanazon célzt érhetjük el; ezen gazdagság mindenestere könnyű talaj-nemeknél sikerülhet, melyektől nagy terméseket nem is várhatunk, de bajosan nehéz talajnál, hol a zöldtrágyázás magában véve is nehezebben keresztülvihető és melyeknél tehát — legalább nem jelenleg — a zöldtrágyázás által nem nyújtható nitrogénrész állandóan salétromvagy ammoniós által adandó.

De dacára ezen új nitrogénforrásnak, melylyel a légkör nitrogénjének oly hosz-

*) Ezt a jeles cikket — helyenkénti kihagyásokkal megrövidítve — a „Köztelek”-ből vesszük át. Szerk.

szu időn át rejtélyes szerepe a növényvilággal szemben megoldatott, mégis kötelessége minden egyes gazdának, a nitrogén azon részét is megóvni, mely még igen számos esetben a trágyatelepről különböző alakban elillan; e tekintetben rendelkezésünkre állanak a tudományilag megvizsgált és a nagy gyakorlatban kipróbált eszközök, melyeket e helyen behatározottan tárgyalni nem akarunk.

Jaensch Emil.

A beváltás előtt.

Nem mulaszthatom el, hogy — különösen az új termelőket, most, ugyszólván az utolsó órában, még egyszer fel ne hívjam, hogy a beváltásig még hátralevő rövid időt igyekezzenek lehetőleg jól felhasználni és termésüknek minél tökéletesebb összeállítására, dohányaiknak minél értékesebbé tételére a lehető legnagyobb gondot fordítani.

Ha a csomózás idejében kezdődött, akkor a határidőre minden termelő jól elkészülhet. De azért a világrt sem kell nyakra-főre sietni és a dolgot csak úgy elnagyolni engedni, mert a hajszolva végzett sietős munkánál, kivált ha egészen száraz az időjárás, a dohányban nagyon sok kár okozatik, mivel a száraz dohányból ilyenkor igen sok törmelék lesz, s a csomózás sem sikerül úgy, hogy az a szigorúbb követelményeknek megfelelően.

Éppen azért — amennyire csak lehetőség — még a lámpa mellett való csomózás is eltiltandó, — mert lámpánál, a gőzzel, füsttel, dohányporról telített helyiségben a dohány színe s levelek apróbb hibái sem igen látszanak, — meg aztán a kertészek is, akik egész nap dolgoznak, estig annyira kifáradnak, hogy munkájukat ilyenkor már csak úgy immel-ámmal, félálmosan végzik.

Ha az éjjeli munka egyáltalán nem mellőzhető, illetve ha a dohány annyira száraz vagy csak fél puha, hogy e miatt a csomózás sok időt vesz igénybe, akkor az éjjeli munkára kizárólag az aljdohányokat kell kiadni.

A csomózásnál legfőbb: az anyagnak egyenletes összeállítása, mert a dohány úgy a gyári feldolgozásra, valamint kiviteli czélokra csak akkor bír reális értékkel, ha a csomóban lévő levelek minőségükre mind egyformák, s nincsenek összekeverve, ami termésünknek még mindig egyik leggyakoribb átka és szerencsétlensége. — Igaz ugyan, hogy az egyenletes összeválogatás több időt, munkát és szakértelmet igényel, de a reál fordított gondot és fáradságot a beváltásnál bizonyára méltányolják s az egyenletesen összeállított anyagot jobb osztályba veszik át, miáltal a felhasznált idő és munka bőven ki lesz fizetve. A többször előadott módon elkészült csomókat újra a pajtába kell behordani s osztályonként elkülönítve bányákba helyezni.

A bányák hossza a pajta szélességéhez alkalmazandó, magassága azonban két lábnyival magasabb ne legyen, mert a magasabb bányákban az erjedés gyorsan

áll be, s így a dohánycsomókat minduntalan meg kellene bolygatni, ez pedig a levelek színezésére ártalmas.

A beváltásra kitűzött határnap előtt a máglyában lévő dohányok a bálókba úgy rakandók be, hogy a levelek hegyei befelé, a kocsányok pedig kifelé álljanak. Hogy pedig a levelek szélei, a kötéllel való leszorítás alkalmával meg ne sérüljenek, a csomókat úgy rakjuk be, hogy a kocsányok mind a négy oldalon kifelé eszenek, — az értékesebb dohányoknak a bálban előbb aljat kell készíteni, alul-felül pedig hiányos levelek teendők. A bálak készítésénél figyelni kell arra, hogy túlnagyok ne legyenek, mert a beváltásnál, a mérlegre dobva, széthullanak. Egy dálba elegendő 100—150 kgrmot becsomagolni.

Igen helyes dolog, ha a beváltás előtt, a termelő, kertészével együtt, minden dohányát még odahaza, elfogulatlanul, igazságotan megosztályozza, ami nagyon egyszerű dolog.

Számozza meg minden bál dohányát és írja be magánál egy kis könyvecskébe a folyó számoknak az osztályát. — Én ugyan erről a dologról a ár igen gyakran irtam, s azért sürgősnek is tartom ezt most bővebben fejtegetni. De nem bánom, hogy gyakran irtam e tárgyról, mert arról szereztem magamnak meggyőződést, hogy ez nagyon czélszerű eljárás, a mely arra van hivatva, hogy könnyítsen a beváltótiszt uraknak nehéz helyzetén, mivel ily formán minden termelő — kevés különbséggel — előre tisztában lehet összes dohányainak osztályozása és beváltása felől.

A két hüvelyk vastag 4—5 láb hosszú bálfák, felrakás után mind a négy oldalán, gyékény vagy szalma takaróval látandók el, hogy a beszállítás alkalmával a dohány minden oldalról oltalmazva legyen.

Az ekként becsomagolt bálakat aztán a kocsikra rakva, s szurkos vagy más vízhatlan ponyvákkal, esetleg erős gyékényvel betakarva, megbízható felügyelet mellett kell a beváltó hivatalba beszállítani, vigyázva utközben is, hogy a dohányokban valami kár vagy hiba ne essék.

Daróczy Vilmos.

Adatok

a m. kir. dohánygyedárúság 1898. évi statisztikájából.

II.

1898. évben, az ország 38 vármegyéjében üzetett a dohánytermelés, de ezek közül 4, nevezetesen: Hunyad, Mosony, Veszprém és Zala nem igen jöhet érdemleges számításba, mivel ezekben mindössze csak 1—1 hold volt a termelési terület.

A legnagyobb termelési területű megyék voltak: Szabolcs 14.631 hold, Pest 6.877 hold, Jász-Nagykun-Szolnok 5.414 hold, Heves 4.598 hold, Csanád 4.002 hold, Bihar 3.693 hold, Hajdu 2.804 hold, Békés 2.748 hold, Arad 2.607 hold, Torontál

2.289 hold beültetett területtel. A többi megye 2000 holdon aluli területen termelt.

A megyékben holdankint legnagyobb átlagos termés volt: Zemplénben 921 klgm, Békésben 888 klgm, Hajdubán 887 klgm, Temesben 879 klgm, Hontban 869 klgm, Ungban 854 klgm, Szabolcsban 847 klgm, Szatmárban 843 klgm, Beregen 835 klgm, J.-NK.-Szolnokban 828 kilogram, Komáromban 824 klgm; — míg a többi megyében, a holdankinti átlagos termés-hozam 8 mtrmázsán mindenütt alul maradt. A legkisebb termés volt Ugocsa megyében, 330 klgm.

Egy hold pénzbeli átlagos jövedelme a legnagyobb volt: Békésben 177 frt 06 kr, Temesben 175 frt 54 kr, Zemplénben 164 frt 47 kr, Ungban 163 frt 99 kr, Csanádban 160 frt 31 kr, Fogarasban 160 frt 12 kr, Komáromban 158 frt 44 kr, Tolnában 157 frt 97 kr, Beregen 154 frt 14 kr, Esztergomban 150 frt 47 kr; — a többi megyében a holdankinti pénzbeli átlagosjövdelem a 150 frtot nem érte el. A legkisebb volt szintén Ugocsa megyében, 51 frt 26 kr.

A mtrmázsánkinti beváltási átlagár a legnagyobb volt: Fogarasban 23 frt 22 kr, Esztergomban 22 frt 84 kr, Csanádban 21 frt 21 kr, Tolnában 20 frt 55 kr, Temesben 19 frt 96 kr, Békésben 19 frt 94 kr, Aradban 19 frt 39 kr, Komáromban 19 frt 23 kr, Ungban 19 frt 20 kr, Szilágyban 18 frt 94 kr, Gömörben 18 frt 78 kr, Nógrádban 18 frt 55 kr, Beregen 18 frt 45 kr; — a többi megyében az átlagár 18 frton mindenütt alul maradt. A legalacsonyabb volt az átlag (a kísérleti mintatelepektől eltékvé) Verőce megyében 12 frt 42 kr.

Dohánytermelési előlegek fejében kiadott a jövedék: rendkívüli holdpénzre 485.548 frt 50 krt, — időelőtti holdpénzre 118.380 forintot, — rendes holdpénzre 741.684 frt 51 krt, — zsinórpénzre 202.383 frt 50 krt; vagyis egészen véve kiadatott előlegül összesen 1.514.273 frt 75 kr, ami az összes beváltási ár 18%₀-ának felel meg.

A dohánybeváltó hivatalok beváltási főátnézete a következő adatokat tünteti fel:

I. a budapesti dohánybeváltó felügye-
lőségi körzetben:

1. a budapesti d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 2.244.901 klgm, — ezért kifizetett 363.780 frt 15 kr, — egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 736 klgm, pénzben 119 frt 27 kr;

2. az érsekújvári d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 569.931 klgm, — ezért kifizetett 109.661 frt 86 kr, — egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 814 klgm, pénzben 156 frt 70 kr;

3. a barcsi d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 502.739 klgm, — ezért kifizetett, 84.511 frt 61 kr, — egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 566 klgm, pénzben 94 frt 70 kr;

4. a faddi d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 1.012.908 kilogram, — ezért kifizetett 207.032 frt 61

kr., — egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 748 kilogram, pénzben 152 frt 90 kr.;

5. a *szuloki* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 303.467 kgm, — ezért kifizetett 46.730 frt 66 kr., — egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 698 kgm, pénzben 107 frt 50 kr.

II. Az aradi dohánybevéltő felügye-
lösi körzetben:

1. az *aradi* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 3.104.101 kgm, ezért kifizetett 609.618 frt 67 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 742 kgm, pénzben 139 frt 99 kr.;

2. a *battonyai* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 1.836.231 kgm, ezért kifizetett 417.492 frt 52 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 789 kgm, pénzben 179 frt 55 kr.;

3. a *b.-csabai* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 3.453.310 kgm, ezért kifizetett 680.191 frt 55 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 858 kgm, pénzben 169 frt 11 kr.;

4. a *zsombolyai* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 817.191 kgm, ezért kifizetett 100.511 frt 65 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 655 kgm, pénzben 80 frt 66 kr.;

5. a *fogarasi* beváltó bizottságnál beváltott hasznavehető dohányanyag 19.914 kgm, ezért kifizetett 4.643 frt 60 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 697 kgm, pénzben 162 frt 64 kr.;

6. a *marosvásárhelyi* beváltó bizottságnál beváltott hasznavehető dohányanyag 27.337 kgm, ezért kifizetett 4.699 frt 28 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 650 kgm, pénzben 111 frt 88 kr.

III. A debreczeni dohánybevéltő fel-
ügyelőségi körzetben:

1. a *debreczeni* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 2.675.365 kgm, ezért kifizetett 440.697 frt 95 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 812 kgm, pénzben 133 frt 75 kr.;

2. a *hajdu-doroghi* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 2.931.744 kgm, ezért kifizetett 470.253 frt 57 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 838 kgm, pénzben 134 frt 56 kr.;

3. a *nagy-létai* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 935.848 kgm, ezért kifizetett 161.550 frt 01 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 782 kgm, pénzben 134 frt 99 kr.;

4. az *érmihályfalvi* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 995.433 kgm, ezért kifizetett 162.187 frt 52 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 743 kgm, pénzben 121 frt 15 kr.;

5. a *nagy-károlyi* d.-b.-hivatalnál beváltott hasznavehető dohányanyag 610.028 kgm, ezért kifizetett 109.946 frt 22 kr., egy kat. hold átlagos jövedelme volt: dohányban 701 kgm, pénzben 126 frt 43 kr.

(Folyt. köv.)

A magyar gyártmányok fogyasztása.

Elismert dolog, hogy a magyar dohánygyárak gyártmányai általában olyan jók, hogy a legtöbb külföldi hasonlítani sem lehet a mieinkhez képest, s a fogyasztás is folyvást rohamosan emelkedik a szivarok és szivarkákban, — de itt is az sajnálatos körülmény forog fenn és uralja a helyzetet, hogy a magunk termékei: a hazai anyagból készült gyártmányok iránt elfogultak és közönyösek vagyunk.

Mert a magyar közönségnek kötelessége lenne még a dohányzás élvezetében is elsősorban a *hazait* pártolni és ezt nagyobb mérvben fogyasztani.

Bezzeg az olaszok és a francziák meg a többi népek, szívesen, sőt mintegy tün-
tetőleg büszkén fogyasztják a náluk termelt s a mieinknél sokkal rosszabb, élvezhetetlenebb dohányokból készült gyártmányokat, míg mi — ebben is a külföldi termelőket és kereskedőket gazdagítjuk, mert gyártmányaink legnagyobb része külföldi dohányból, vagy ennek keverékéből készül s mi ezeket kasonlithatlanul nagyobb mennyiségben fogyasztjuk, mint a saját hazai dohányainkból készült gyártmányokat.

Évekkel ezelőtt megirtam már, hogy — ha másképp nem lehet — hozzuk divatba a pipázást; — hiszen nekünk a világon a legjobb pipa dohányunk van, s a pipa dohányoknak nagyobb fogyasztása által is igen sok dohányunkat jól értékesíthetnénk. — sőt az országos kiállítás évében még azt is megirtam, hogy a pipázás elterjedésével egy különleges magyar ipart: a hanyatlásnak indult magyar pipapart is fellendíthetnénk.

Nem akarom az én buzdításaimnak tulajdonítani az eredményt, de bármiként legyen is: tény az, hogy napjainkban a a pipázás mintha csakugyan kezdene megint divatba jönni.

Az utcákon, nyilvános helyeken, vasutakon, mindinkább gyakrabban találkozunk jóízűen pipázató urakkal, — s az üzletekben és tőzsdékben a csinos kis kurta pipák kelendő cikké változtak.

De még nem fordítottunk rá elég figyelmet, még mindig nem tudunk egész adással, mondhatnám hazafias rajongással lelkesülni azért, ami a mienk, ami magyar föld és magyar kéz terméke, s ami ha más nemzeté volna: bizonyára nálunknál jobban méltányolná, inkább magbecsülné.

Példa erre a „Hunnia” szivarka is, amely forgalomba hozatalakor rohamos kelendőségnek örvendett, a fogyasztók kapva kaptak az olcsó és kitűnően élvezhető magyar dohányból készült szivarkákon, de az újdonságot csakhamar megunták, pálcát törtek felette s egyenesen

rossznak bélyegezték, nem gondolva meg, hogy az első készlet kifogytával, az újabb gyártmányok nem is lehettek olyan jók és tökéletesek, mint amilyen az első szállítvány volt, mert a gyárak nem lehettek elkészülve olyan óriási fogyasztásra, mint a hogy kezdetben megindult s hamarjában nem tudtak annyiszakavatott jó munkást sem előteremteni, akik az új gyártmányt tökéletesen jól készíteni képesek lettek volna, így történhetett aztán, hogy a rohamos gyártás talán nem volt annyira kielégítő, mint az első készlet, amely jól hozzá készülve, hosszabb idő alatt gyártott; de — mint már a mult izben is megjegyeztem — a „Hunnia” szivarka ujabban ismét olyan jó és élvezhető, hogy semmi ok sem lehet a mellőzésére és az eddigi tapasztalatok után, a gyári kezeléséig bizonyára tudni fogja, hogy mi a teendője.

Ismét csak azt mondom tehát: ne legyünk indolensek a magunk holmija iránt, ne mellőzzük a hazait, még akkor sem, ha talán kevésbé jó volna, mint a külföldi és ha már a dohányzás szenvedélyének áldozunk: áldozunk ez által legalább a magyar érdeknek, a hazai termékeknek s hozzuk divatba, pártoljuk és fogyasszuk a magyar pipa dohányokat és a magyar dohányból készült gyártmányokat.

Termelőink e részben is sokat tehetnek, hogy kitűnő minőségű magyar dohányokat produkálva, azok fogyasztását mindinkább megkedveltsék.

Daróczy Vilmos.

A gipsztrágya.

Amerikában történt, hogy mikor Franklin Benjámín, a világhírű férfiú, sehogyszem tudta honfirtait arról meggyőzni, hogy a gipsznek, mint trágyának, milyen nagy beceje van, a legjártabb ut mellett egy heres földön óriási nagy betűkkel a gipszszel ezt hirdette ki: Ide gipsz van hintve! A föld többi részét hintetlenül hagyta. Mikor később az emberek arra jártak, feltűnt nekik, hogy a here egyes vonalokban sokkal dúsabban hajt.

Addig vizsgálgatták, míg végre kibetűzték a fenti szavakat. Azután már nem kellett Franklinnak a gipszszel való trágyázást sürgetni.

De a gipsz, mint trágya, főleg nem azért becese, mert mézstartalmanál fogva a növényeknek egyik szükséges táplálékát képezi; hanem mert más trágyanemek javítására is szolgál, azáltal, hogy azokat a gáznemű anyagokat, melyek a trágya felbomlásakor keletkeznek, megköti, vagyis elillanásukat megátolja és így a trágya értékét nagyban emeli. Ennélfogva igen hasznos ugy az istállóban, mint a trágyadomb tetejét gipszszel behinteni. Ha az istállóban a trágyára gipszet hintünk, nemcsak a becese gáznevek elillanását megakadályozzuk, de javítjuk vele egyuttal az istálló levegőjét is.

A gipszszel való felültrágyázásra egy kataszteri holdra 2—3 métermázsát számítunk. Az elhíntésre olyan időt választunk, mikor a föld nyirkos.

Márczius 10	hideg
" 11	"
" 14	"
" 17	"
" 18	"
" 20	"
" 21	"
" 22	"
" 23	"
" 24	"
" 27	"
" 28	"
Április 5	"
" 6	"
" 7	"
" 8	"
" 10	"
" 12	"
" 13	"
" 14	"
" 15	"
" 17	"
" 18	"
" 19	"
" 20	"
" 21	"
" 22	"
" 24	"
" 25	"
" 26	"
" 27	"
" 28	"

Mint hogy ezen asztag január 14-én már 38 fokot ért el: tehát mintegy 6-10 nappal előzőleg már melegnek kellett lennie. Ez tehát a hőfok maximumán lett átrakva, de a nedvesre kissé lejtözve is lett ezen átrakáskor.

78. Termelő: *Erős, F.-Litke.*
Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott: 1899. január 3.
(Simitatlan.)

Átrakva: január 20.
" február 20.
" márczius 3.
" " 22.
" április 13.

Dátum: Hőfok:
Január 13 +37
" 13 +37
" 14 +37

" 16 meleg
" 17 "
" 26 "
" 27 "
" 30 "

Február 9 +35
" 10 +36
" 11 +37
" 13 +38
" 14 +39
" 15 +37
" 16 +36
" 17 +36
" 18 +38
" 20 +37
" 21 +38
" 22 +37
" 23 +36
" 24 meleg
" 25 "
" 27 +36
" 28 meleg

Márczius 1 hideg
" 14 "
" 15 "
" 16 "
" 17 "
" 18 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "
" 23 "
" 24 "
" 27 "
" 28 "
" 29 "
" 30 "

Április 5 "
" 6 "
" 7 "
" 8 "
" 10 "
" 12 "
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 17 "
" 18 "

Április 19	hideg
" 20	"
" 21	"
" 22	"
" 24	"
" 25	"
" 26	"
" 27	"
" 28	"

Mint az előbbi.

III. Raktár.

79. Termelő: *Király, Thas.*

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 5.

Átrakva: január 28.
" márczius 1.
" " 24.

Dátum: Hőfok:

Január 18 meleg
" 19 +36
" 20 +36
" 21 +36
" 23 +36
" 24 +37
" 25 +37
" 26 +39
" 27 +39
Február 14 +32
" 15 +32
" 16 +88
" 17 +38
" 18 +38
" 20 +38
" 21 +39
" 22 +39
" 23 +39
" 24 +33
" 25 +38
" 27 +38

Márczius 6 hideg
" 7 meleg
" 8 +34
" 9 +34
" 10 +34
" 11 +35
" 14 +35
" 15 +37
" 16 +38
" 17 +37
" 18 +38
" 20 +37
" 21 +34
" 22 +34
" 23 +33
" 24 +33
" 27 hideg
" 28 "
" 29 "
" 30 "

Április 5 "
" 6 "
" 7 "
" 8 "
" 10 "
" 12 "
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 17 "
" 18 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "
" 23 "
" 24 "
" 27 "
" 28 "
" 29 "
" 30 "

Május 1 "
" 2 "
" 3 "

Hőfokának a maximum pontján átrakatot, tehát még ujólag felszökött a hősege; az először való átrakásig még egy pár napra volt szüksége.

80. Termelő: *Király, Thas.*

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 5.

Átrakva: január 28.
" márczius 1.
" " 28.

Dátum: Hőfok:

Január 13 +30
" 14 +33
" 16 +33

Január 17	+36
" 18	+37
" 19	+35
" 20	+35
" 21	+37
" 23	+37
" 24	+37
" 25	+37

Február 10 meleg
" 11 meleg
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 16 "+33
" 17 "+35
" 18 "+35
" 20 "+35
" 21 "+32
" 22 "+34
" 23 "+36
" 24 "+36
" 25 "+33
" 27 "+33

Márczius 6 hideg
" 7 "
" 8 "
" 9 "
" 10 "
" 11 "
" 14 "
" 15 "
" 16 "
" 17 "
" 18 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "
" 27 "
" 28 "
" 29 "
" 30 "

Április 5 "
" 6 "
" 7 "
" 8 "
" 10 "
" 12 "
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 17 "
" 18 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "
" 27 "
" 28 "
" 29 "
" 30 "

Május 1 "
" 2 "
" 3 "

81. Termelő: *Király, Thas.*

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 5.

Átrakva: január 27.

" márczius 2.

" " 24.

" április 21.

Dátum: Hőfok:

Január 12 meleg
" 13 +36
" 14 +39
" 16 +35
" 17 +36
" 18 +36
" 19 +36
" 20 +36
" 21 +36
" 23 +39
" 24 +38

Február 13 meleg
" 14 "
" 15 "
" 16 "+30
" 17 "+35
" 18 "+35
" 20 "+35
" 21 "+37
" 22 "+37
" 23 "+37
" 24 "+36
" 25 "+36
" 27 "+36

Márczius 6 hideg
" 7 "

Márczius 8	hideg
" 9	"
" 10	"
" 11	"
" 14	"
" 15	"
" 16	"
" 17	"
" 18	"
" 20	"
" 20	"
" 21	"
" 22	"
" 24	"

Április 5 "
" 6 "
" 7 "
" 8 hideg
" 10 "
" 12 "
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 17 "
" 18 "
" 20 "
" 21 "
" 22 "

Május 1 "
" 2 "
" 3 "

82. Termelő: *Király, Thas.*

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 5.

Átrakva: január 28.

" márczius 2.

" " 27.

" április 20.

Dátum: Hőfok:

Január 18 meleg
" 19 +37
" 20 +37
" 21 +38
" 23 +38
" 24 +38
" 25 +37
" 25 +37
" 27 +37
" 28 +35
" 29 +38

Február 18 +35
" 20 +36
" 21 +36
" 22 +36
" 23 +36
" 24 +36
" 25 +36
" 27 +38
" 28 +33

Márczius 6 meleg
" 7 "
" 8 "
" 9 "
" 10 "
" 11 "
" 14 meleg 36
" 15 " 37
" 16 " 38
" 17 " 37
" 18 " 38
" 20 " 34
" 21 " 37
" 22 " 33
" 28 " 33

Április 5 hideg
" 6 "
" 7 "
" 8 "
" 10 "
" 12 "
" 13 "
" 14 "
" 15 "
" 17 "
" 18 "
" 19 "
" 20 "
" 22 "
" 23 "
" 24 "
" 25 "
" 26 "
" 27 "
" 28 "
Május 1 "
" 2 "

(Vége köv.)

Az orsz. m. gazdasági egyesület köréből.

Meghívó

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1899. évi rendes közgyűlésére,

mely deczember hó 10-én, azaz vasárnap
d. e. 10 órakor fog a „Köztelek” nagy-
termében megtartani.

Tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyző kiküldése.
3. Szavazatszedő bizottság kiküldése.
4. Az igazgató-választmány jelentése az 1898/99-ik évi egyesületi működéséről.
5. Változások a tagok létszámában az elmúlt egyesületi évben.
6. Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1898. év zárszámadása, vagyoni kezelése és vagyon-állapotáról.
7. Az 1900. évi költségvetés meg-állapítása.
8. Kisorsolt 15 igazgató-választmányi tag helyébe tizenöt, elhalt egy igazgató-választmányi tag helyébe egy igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabály 35. §.).
9. Számvizsgáló-bizottságba 5 tag választása. (Alapszabály 62. §.)
10. Az egyesületi könyvelői állás betöltése.
11. Az OMGE tagjainak az igazgató-választmány utján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt beadványai.*

Budapest, 1899. évi nov. hó 15.

Gróf Desseuffy Aurél,
elnök.

*) Hogy a tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz beadassanak.

Irodalom.

Az országos magyar gazdasági egyesület 1898/99. évi évkönyve, az egyesület tisztikarának szerkesztésében, a napokban jelent meg. Az évkönyv részletesen beszámol arról a nagyszabású, s a hazai közgazdaság minden ágát egyaránt felkaroló működéséről, melyet az egyesület a lefolyt évben is kifejtett. Nincs a gazdákat érdeklő olyan kérdés, vagy mozzanat, amelyben az O. M. G. E. fel ne emelné szavát, s erkölcsi súlyával és tekintélyével igen sok olyat létesített, a mit ezelőtt remélni is alig mertünk volna. Az évkönyv valóban hű és érdekes tükrö az egyesület érdemteljes működésének és hazafias ügybuzgalmának, amely feltétlenül méltó a magyar gazdaközönségnek nemcsak bizalmára, de őszinte hálájára is. Az évkönyv szerint az egyesületnek jelenleg 385 alapító és 2727 évdíjas, vagyis összesen 3112 tagja van. Az egyesület 1898. évi jövedelme 154.670 korona 29 fillér, kiadása pedig 149.564 korona 20 fillér, e szerint vagyonszaporodása ez évben 5.106 korona 09 fillér volt. 1900. évre az egyesület összes bevételei 144.929 korona 41 fillérrel,

összes kiadásai pedig 141.991 korona 56 fillérrel vannak előirányozva. Az évkönyv közli Miklós Ödönnek — gróf Bethlen András felett tartott emlékbeszédét. s a Monostori Károly és Ziegler Nándor által tartott gazdasági előadásokat.

„Rét és legelő mivélés.” Irta Károly Rezső gazd. tanintézeti tanár. A m. kir. földmivélésügyi ministerium kiadásában jelent meg a feñti című, 200 oldalra terjedő, 100 ábrával illusztrált, nagyon figyelemre méltó s igazán közhasznú munka, mely a rét és legelő mivélésnek oly nagyfontosságú kérdését a legpraktikusabb módon tárgyalja. Némi tájékozást nyújthat a műről annak tartalma, illetve az egyes fejezetek czimének felemlítése, u. m. A rétekről általában, éghajlat és talaj. A rét növényzete. A gyepek létesítése. A rétek öntözése. A rétek ápolása és trágyázása. A rétek termése. A legelőkről és legeltetésről. — Ebből is kivehető, hogy ez a jeles mű, a meglévő rétek és legelők okszerű kezelése és e nemű új területek létesítése körül hasznos ismeretek terjesztésére hivatott. A könyv ára 50 kr., — s ez a rendkívüli olcsóság, a munkának kívánatos terjedését nagyon megkönnyíti.

Vegyesek.

— **Kinevezések.** A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság Szilágyi Gusztáv budapesti és Pelzer Zsigmond érmi-hályfalvai dohányjövédéki tisztkelet dohánybevéltőhivatali kezelőkke nevezte ki.

— **Elöléptetés.** Wangel Károly pénzügyi tanácsos, a dohányjövédéki központi igazgatóságnál, a VII. fiz. oszt. második fokozatába lett előléptetve.

— **Áthelyezés.** Krbek Ottokár zágrábi dohánygyári igazgató, hasonló minőségben Selmeczbányára helyeztetett át.

— **Ünnepély a pozsonyi dohánygyárban.** Baborszky Artur pozsonyi dohánygyári aligazgatónak dohánygyári igazgatóvá történt kinevezetését és jelenlegi állomásáról való távozásának bucsuját igen szépen ünnepelte meg a pozsonyi dohánygyár tisztikara és munkás személyzete. A tisztikar nevében Haechnel Vilmos gyártási osztályvezető tolmácsolta a gyári tisztviselőknek egyrészt az előléptetés, illetve kinevezés fölötti őszinte örömet, másrészt a köztisztletben álló volt aligazgatónak távozása fölötti mély fájdalmát, mire az ünnepelt. könyvekig meghatva köszönte a megtisztelést, ajánlvá magát továbbra is a volt kartársak szives jó emlékezetébe. A gyári ügyelők Bossányi Béla vezetése alatt, s végül a munkások osztályonkint tisztelgetek, elárasztva az ünnepeltet jó kívánataikkal és szebbnél szebb virágokkal. A bucsú ünnepély megható nyilvánulása volt annak az általános szeretet és ragaszkodásnak, amelyet a gyárigazgatóvá kinevezett aligazgató, humanus, rokonszenves viselkedésével teljes mértékben kiérdemelt.

— **A dohánybeváltás határideje** jóformán már a küszöbön van, amennyiben folyó hó 11-én a beváltás több körzetben

már megkezdődik. A már huzamosabban egyformán tartó jelenlegi időjárás is a mellett bizonyít, hogy kivánatosnak mutatkoznak a beváltási határidőknek későbbre való kitűzése. Ilyen időben a dohányok nem tudják a simitáshoz szükséges puhaságot megnyerni, e nélkül pedig a simitás forszirozása nagy kárt okozhat, mert a dohányok elrongyolódnak, összetöredeznek s még a szemre való tetszetős külső alakot sem képesek megnyerni. Így aztán megtörténhet, hogy a beszállított dohányokra, a rendes körülmények között azokat megillető osztályt lejjebb kell szállítani, a nélkül, hogy a jövedéknek abban a legkisebb haszna is lenne; ha pedig az idő oly formán megváltozik, hogy a dohány egyszerre megpuhul, akkor a termelők gőzerővel hozzálatnak a simitáshoz, csak hogy a kitűzött határidőről valahogy el ne késsenek, pedig ilyeneképpen gyakran a legjobb dohányok is tönkretetnek. Azért nagyon vigyázni kell, hogy valahogy meg ne rontsuk a dohány-termés értékét és ha bármily akadály miatt a termelők nem tudnának a kitűzött határidőre elkészülni: inkább kérjenek halasztást és későbbi terminust, minthogy dohánytermésüket tönkretegyék.

— **A mezőgazdasági muzeum** gyűjteményeinek átköltöztetése a városligeti lebontott két történelmi épületből (Vajda-Hunyadvár és Renaissance) megtörtént, azok a VII., Kerepesi-ut 72. sz. házban a Luther-utczával szemben helyeztetek el s az ott új rendezést nyert muzeum a t. ez. nagyközönség számára f. évi deczember hó 3-án nyílik meg. A gyűjtemények naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig tekintethetők meg. Hétfőn és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van. A muzeum látogatása ingyenes. A városligeti román-stilü épületesoportban (jaaki templom) levő vizrajzi s egyéb szakgyűjteményeket valamint a könyvtárt, az érdeklődők az igazgatóságtól nyert külön engedély alapján ingyenes belépés mellett szintén megtekinthetik. A muzeum gyűjteményeinek tájékoztató szak-katalogusa a muzeumi felügyelőknél díjtalanul kapható. A muzeum igazgatósági irodája a VII., Kerepesi-ut 72. sz. házban van (I. emelet 4. ajtó).

— **A szivarok nikotin tartalma.** A szivarok nikotin tartalmára vonatkozólag végzett újabb tudományos vizsgálatok érdekes eredményeket derítettek ki. A vegyelemzések alapján ugyanis megállapították, hogy — a közhiedelemmel ellentétben — az ugynevezett erős szivarok legnagyobb részébet a legkevesebb a nikotintartalom. Az elemzés számbeli eredménye ez volt: legkisebb volt a nikotintartalom (0.972%) egy fekete Upmann-szivarban, melyet mint különösen erőset jeleztek. Legtöbb nikotintartalom van az osztrák virsziniában. Ez és egy svajeci hasonló fajta felett meg annak a hirméneknél, hogy erős, azzal, hogy nagy a nikotintartalma. A havanna szivarok nagy része egyáltalán nem erősebb a nikotintartalom, mint más fajták, hanem inkább erjedési termények (talán páczolás által) lesznek erősekké. A cigarett-dohányban

081—2881% a nikotin. leggyöngébbek a pipadohányok 0.518—0.854% nikotinnal. Megemlíthetjük itt, hogy van egy szabadalmazott eljárás, mely a dohányból teljesen kiűzi a nikotint, a nélkül, hogy ez által a dohány becses aromatikussá alkotórészeit megtámadná.

— **Gyors- és teher-áru felvételi hely Budapest Lipótvárosban.** A székes fővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekkal ezelőtt „Budapest lipótvárosi-iroda” czimen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János utca 19. sz. alatti, — a hol a vasúton elszállítandó gyors- és teher-árúk 1000 kgm súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vévények) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árúk, melyeknek vasúton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 11 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifüvarozásáért következő illetékek számíttatnak fel: a) gyorsárúkért: 10 kgm. súlyig 10 kr., 10—50 kgmig 20 kr., minden további 50 kgmért 15 kr., b) teherárúkért: 50 kgmig 20 kr., minden további megkezdett 50 kgmért 10 kr. Minthogy a szállítványok csekély díjazásért a fő- és és székely város IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállíttatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távoleső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállíttatni és ott a feladó vévény átvételéig órákat eltölteni, — hanem módjában áll ezen teendőit egy levelező lap útján a vasútintézetrel közvetlenül elvégeztetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja.

Szerkesztői üzenetek.

Baross László főhercegi uradalmi intéző úrnak, Bánkúton. Becses és igen érdekes közleményét éppen lapunk zártakor vettük és nagyon köszönjük. Jövő számunkban örömmel közöljük.

Bory Béla úrnak, P.-Bánházán. A czimszalag megváltoztatása iránt intézkedtünk.

Löv György, dohánygyári szertári kezelő úrnak, Pozsony. Szíves tudósítását köszönettel felhasználtuk.

A magyar kir. államvasutak közleményei.

79912/F IV — 899. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Miskolc állomáson f. évi december hó 14-én d. e. 9 óraker.

Kolozsvár p. u. állomáson f. évi december hó 22-én d. e. 9 óraker.

Budapest, ny. p. u. állomáson f. évi december hó 28-án d. u. 3 óraker.

Az igazgatóság.

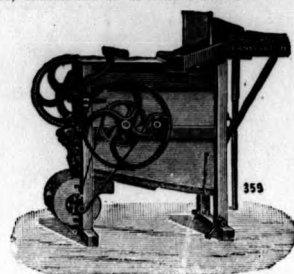
(Utányomás nem díjazatik).

Kukoricza-morzsolók

kéz- ésrőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták, Konkolyozók (trieurök); kézi kezelésre való, **Széna- és szalmasajtók** fekvően vagy kocsira szerelve, **Takarmány-füllesztők,** **Szállítható takarék-főzőüstök** takarmány stb. részére, zománc-bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül, **Szecskaavágók, Répa- és burgonyavágók, Daralók,**

„Agricola” sorvetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerekek nélkül.

Egy-, két- és többvasu ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor

Alapított 1872.

Bécs, II. Taborstrasse.

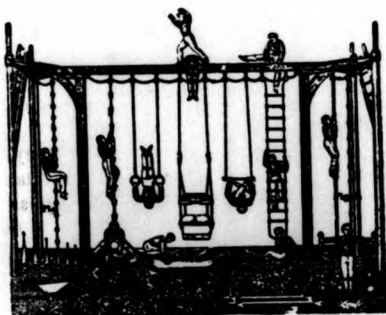
750 munkás.

Külföldre több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első díjakkal.

Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. Képviselői és viszontárúsítók felvételnek.

2-6

Sürgőnyezim:
KÖTÉLGYÁR
Budapest.

TELEFON:
62—13.

Legjobb és legmegbízhatóbb minőségű magyar bácskai kenderből készült **dohányzsinórt és gazdasági kötélárut**

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: torna eszközök,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszakók, vízhatlan ponyvak, kender, esepű, vászontömlők, itató- és tűzivedrek, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszárító kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogolyhálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári arakon.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetnek. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Érvényes 1899. október hó 1-től.

Délelőtt				Délután				Délelőtt				Délután			
vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme
h o v á				h o v á				h o n n a n				h o n n a n			
12 20			k. e. v. Konstantinápoly	22 12 25	sz. v.	Bicske	101 12 10	k. e. v. London, Páris, Bécs	1027 12 10		v. v.	Budafok			
102 12 40			Bécs, Páris, London	310 12 35		Hatvan	901 12 30	" Konstantinápoly	311 12 25	sz. v.	Hatvan				
32 6 30			v. v. Nagy-Kanizsa	1302 1 45	gy. v.	Fehring, Graz	645 5 00	t. szsz. Arad	301 12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká				
604 6 50			gy. v. Gyéfhérvár, N.-Szeb	504 1 55	"	Kolozsvár, Arad	321 5 20	v. v. Ruttká, Berlin	903 1 0	"	Konstantinápoly				
10 6 50			sz. v. Bécs, Graz, N.-Kanizsa	4 2 20	"	Bécs, Páris	1707 5 45	sz. v. M.-Sziget	1901 1 25	"	Gyékényes, Pécs				
402 7 10			gy. v. Kassa, Munkács	16 2 30	sz. v.	Bicske	607 6 10	" Brassó, Arad	403 1 30	"	Lemberg, Kassa				
1002 7 15			" Zágráb, Fiume, Róma	404 2 35	gy. v.	Kassa, Lawoczne	47 6 15	t. szsz. Bicske	3 1 45	"	London, Páris, Bécs				
304 7 30			" Ruttká, Berlin			Lemberg	405 6 35	sz. v. Lemberg, Miskolcz	503 1 50	"	Kolozsvár, Arad				
920 7 35			sz. v. Hatvan	904 2 40	"	Konstantinápoly	7 6 40	" Bécs, Sopron	1301 2 50	"	Graz, Fehring				
906 7 35			" Belgrád, Brod	312 2 45	sz. v.	Hatvan	907 7 05	sz. v. Belgrád, Bród	21 4 50	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa				
1508 7 50			" Kassa, Poprád-Felka	510 2 55	"	Szolnok	507 7 10	" Brassó, Kolozsvár	313 5 55	"	Hatvan				
1008 8 00			" Zágráb, Fiume, Pécs	1004 3 00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Eszék	309 7 30	" Hatvan	505 6 20	"	Brasso, Kolozsvár				
606 8 10			" Arad, Brassó	1022 3 20	v. v.	Adony-Szabolcs, Paks	1303 7 35	" Graz, Fehring	27 6 50	v. v.	Győr				
506 8 30			" Kolozsvár, Brassó	302 3 45	gy. v.	Ruttká, Berlin	501 7 50	gy. v. Bukarest, Brassó	5 7 15	gy. v.	Bécs, Graz				
6 8 50			gy. v. Bécs, Graz	910 4 00	sz. v.	Szabadka	1021 7 55	v. v. Paks, Adony-Szab.	605 7 20	sz. v.	Brassó, Arad				
408 8 50			sz. v. Munkács, M.-Sziget	12 4 30	"	Győr	1505 8 10	sz. v. Kassa, P.-Felka	905 7 35	"	Belgrád, Eszék				
1708 9 15			" M.-Sziget, Stanislaw	308 5 20	"	Ruttká, Berlin	1005 8 20	" Fiume, Zágr., Eszék	305 7 45	"	Berlin, Ruttká,				
306 9 35			" Ruttká, Berlin	508 5 45	"	Kolozsvár, Brassó	903 8 40	gy. v. Fiume			Szerencs				
1028 10 30			v. v. Budafok	318 6 25	"	Hatvan	9319 8 45	sz. v. Hatvan	1007 8 00	"	Fiume, Zágrád, Pécs				
				1706 7 05	"	M.-Sziget, Stanislaw	509 9 15	" Szolnok	1705 8 10	"	Stanislaw, M.-Sziget				
				24 7 35	"	N.-Kanizsa, Triest	11 9 25	" Győr Sz.-Fehérvár	1001 8 35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágr.				
				1506 8 00	"	Kassa, Popr.-Felka	23 10 15	" Triest, Fiume	407 8 40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget				
				1006 8 30	"	Zágráb, Fiume, Eszék	307 10 20	" Ruttká, Füleik	1507 9 05	"	Kassa, P.-Felka				
				406 8 40	"	Ungvár, Lemberg	909 10 30	" Szabadka	9 9 20	"	Bécs, Graz Kanizsa				
				48 9 05	tszsz.	Bicske			303 9 25	gy. v.	Berlin, Ruttká				
				502 9 15	gy. v.	Kolozsv., Bukarest			603 9 40	"	N.-Szeben,				
				1904 9 30	sz. v.	Eszék, Brod					Gyulafehérvár				
				1304 9 55	"	Fehring, Graz					25 9 5	sz. v.	Triest, Fiume		
				608 10 00	"	Arad, Brassó					401 10 00	gy. v.	Munkács, Kassa		
				908 10 20	"	Belgr., Eszék, Bród									
				8 10 45	sz. v.	Bécs									
				322 11 10	v. v.	Ruttká, Miskolcz									

¹ Közlekedik kedden és pénteken.
² " szerdán és szombaton.
³ " csak a hajózás szünete alatt

¹ Közlekedik kedden és pénteken.
² " szerdán és szombaton.
³ " bez. október 31-ig
⁴ " közlekedik csak a hajózás szünete alatt.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1899. október hó 1-től.

Délelőtt				Délután				Délelőtt				Délután			
vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme	vonat- szám	óra	perc	vonat- néme
h o v á				h o v á				h o n n a n				h o n n a n			
1702 12 00			k. e. v. Konstantinápoly	6104 12 05	sz. v.	Czegléd, Szolnok	1701 12 50	k. e. v. Konstantinápoly	171 12 55	sz. v.	Palota-Ujpest				
102 1 00			Bécs, Páris, London	172 12 15	"	Palota-Ujpest	705 5 30	ost. e. v. Konstantinápoly	703 1 25	gy. v.	Bukarest				
166 5 55			sz. v. Palota-Ujpest	136 12 25	"	Nagy-Maros	163 5 40	sz. v. Palota-Ujpest	173 1 40	sz. v.	Palota-Ujpest				
110 6 10			ost. e. v. Bécs, Ostende	4106 12 50	"	Dorog	151 6 55	" Vác	103 1 50	gy. v.	Páris, Bécs				
4102 6 30			" Esztergom	174 1 05	"	Palota-Ujpest	165 6 30	" Palota-Ujpest	175 3 00	sz. v.	Palota-Ujpest				
6102 6 40			" Czegléd, Szolnok	104 1 45	gy. v.	Bécs, Páris	117 6 40	" Bécs	135 4 00	"	Nagy-Maros				
168 6 55			" Palota-Ujpest	176 2 20	sz. v.	Palota-Ujpest	6101 6 50	" Szolnok, Czegléd	6103 4 20	"	Szolnok, Czegléd				
6012 7 05			v. v. Lajosmizse	704 2 30	gy. v.	Bukarest	709 7 15	" Verciorova	4103 4 40	"	Esztergom				
1402 7 30			gy. v. Zsolna, Berlin	144 2 35	sz. v.	Érsekujvár	4165 7 25	sz. Dorog	177 5 45	"	Palota-Ujpest				
106 8 00			" Bécs	4104 2 40	"	Esztergom	4165 7 25	sz. Berlin-Zsolna	115 6 00	"	Bécs				
708 8 15			gy. v. Temesvár, Orsova	720 3 05	sz. v.	Czegléd,	167 7 45	sz. v. Palota-Ujpest	179 6 50	"	Palota-Ujpest				
712 8 30			sz. v. Temesvár	6014 3 05	v. v.	Lajosmizse	6011 7 50	v. v. Lajosmizse	711 7 00	"	Palota-Ujpest				
170 9 15			" Palota-Ujpest	716 4 25	sz. v.	Szeged, Szolnok	127 8 20	sz. v. Párkány-Nána	707 7 40	gy. v.	Orsova, Temesvár				
116 9 25			" Bécs, Zsolna	178 4 30	"	Palota-Ujpest	4101 8 35	" Esztergom	181 8 25	sz. v.	Palota-Ujpest				
				138 4 40	"	Nagy-Maros	713 8 45	" Szolnok, Kecskemét	125 8 35	"	Nagy-Maros				
				180 6 00	"	Palota-Ujpest	1403 9 45	gy. v. Berlin, Zsolna	6013 8 45	v. v.	Lajosmizse				
				1404 6 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	169 10 10	sz. v. Palota-Ujpest	105 9 00	gy. v.	Bécs				
				140 6 30	sz. v.	Nagy-Maros	715 10 50	" Szeged	1401 9 25	"	Berlin, Zsolna				
				710 7 00	"	Verciorova	143 11 05	" Érsekujvár	4111 9 35	v. v.	Esztergom				
				4112 7 10	v. v.	Esztergom			7109 9 55	ost. e. v.	Ostend, Pécs				
				182 7 40	sz. v.	Palota-Ujpest			719 10 15	sz. v.	Szolnok, Czegléd				
				218 9 05	sz. v.	Zsolna, Berlin			101 11 50	k. e. v.	London, Páris, Bécs				
				118 9 35	sz. v.	Bécs									
				4706 10 15	os. e. v.	Konstantinápoly									
				714 10 35	sz. v.	Esztergom, Temesvár									
				152 10 45	"	Vác									

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4002 6 16	sz. v.	Esztergom	4006 12 30	sz. v.	Dorog	4003 4 46	sz. v.	Esztergom
			4004 2 29	"	Esztergom	4001 9 02	sz. v.	Esztergom
			4011 7 05	v. v.	Esztergom			

Február 27	+36
28	meleg
Márczius 6	hideg
7	"
8	"
9	"
10	"
11	"
14	"
15	"
16	"
17	"
18	"
20	"
21	"
22	"
23	"
24	"
27	"
29	"
30	"
Április 5	"
6	"
7	"
8	"
10	"
12	"
13	"
14	"
15	"
17	"
18	"
19	"
20	"
22	"
24	"
25	"
26	"
27	"

72. Termelő: Erős, F.-Litke.
Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 25

Átrakva: február 14.
márczius 14.
április 20.

Dátum:	Hőfok:
Január 30	+37
31	+38
Február 1	+35
2	+38
3	+37
4	+37
6	+36
7	+36
8	+36
9	+37
10	+36
20	meleg
21	"
22	+35
23	meleg
24	+36
25	meleg
27	"
28	"
Márczius 1	"
2	+36
3	meleg
4	"
6	+37
7	+36
8	+36
9	meleg
10	"
11	"
12	"
13	35
16	35
17	34
18	32
20	34
21	32
22	31
23	+30
24	+30
27	meleg 30
28	30
29	30
30	30
Április 5	hideg
6	"
7	"
8	"
10	"
12	"
13	"
14	"
15	"
17	"
18	"
19	"
21	"
22	"
42	"
25	"
26	"
27	"

73. Termelő: Erős, F.-Litke.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott: 1899. január 25.

Átrakva: február 14

márczius 14.

Április 5.

" 20.

Dátum: Hőfok:

Január 30	+36
31	+37
Február 1	+36
2	+37
3	+36
4	+37
6	+36
7	+35
8	+36
9	+36
10	+37
20	meleg
21	"
22	+36
23	meleg
24	"
25	"
27	"
28	+36
Márczius 1	meleg
2	"
3	"
4	"
6	+36
7	+36
8	+36
9	meleg
10	"
11	"
15	meleg 35
16	35
17	34
18	32
20	34
21	32
22	31
23	30
24	30
27	30
28	30
29	30
30	31
Április 7	hideg
8	"
10	"
12	"
13	"
14	"
15	"
17	"
18	"
19	"
20	"
21	"
22	"
24	"
25	"
26	"
27	"
28	"

74. Termelő: Erős, F.-Litke.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 25.

Átrakva: február 16.

márczius 15.

Április 19.

Dátum: Hőfok:

Február 1	+35
2	+30
3	+37
4	+38
6	+36
7	+38
8	+37
9	+36
10	+38
20	meleg
21	"
22	+35
23	meleg
24	"
25	"
27	+35
28	+35
Márczius 1	+34
2	meleg
3	"
4	"
6	"
7	"
8	"
9	+36

" 10 meleg

" 11 "

" 14 "

" 20 meleg 34

Márczius 21 meleg 32

" 22 " 31

" 23 " 30

" 24 " 30

" 27 " 30

" 28 " 30

" 29 " 30

" 30 " 30

Április 5 "+20

6 meleg

7 meleg 13

8 "+14

10 "+15

12 "+15

13 "+14

14 meleg

15 " hideg

" 21 "

" 20 "

" 21 "

" 22 "

" 24 "

" 25 "

" 26 "

" 27 "

75. Termelő: Erős, F.-Litke.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 3

(Simitatlan, gyenge melegség.)

Átrakva: január 18.

február 1.

márczius 3.

" 16.

" 29.

Dátum: Hőfok:

Január 25	+35
26	+36
27	+36
28	+36
30	+37
Február 9	+37
10	+38
11	+38
13	+37
14	+38
15	+37
16	+38
17	+36
18	+37
20	+36
21	+37
22	+37
23	+37
24	meleg
25	"
27	"
28	"
Márczius 1	+36
2	+37
10	hideg
11	"
14	"
18	"
20	"
21	"
22	"
23	"
24	"
27	"
28	"

Májusban utóerjedésben volt. Az idő előtti átrakás hasonló rossz eredményű, mint a többinél.

76. Termelő: Erős, F.-Litke.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 3.

(Simitatlan.)

Átrakva: január 18.

" 30.

" márczius 3.

" 15.

" 29.

Dátum: Hőfok:

Január 13	meleg
14	+36
16	+38
26	+37
27	+36
28	+36
30	+37
Február 9	+37
10	+36
11	+37
13	+36
14	+37
15	+37
16	+38
17	+36
18	+38
20	+37
21	+36
22	+36
23	+37
24	meleg
25	"
27	"
28	"
Márczius 1	+36
2	+36
10	hideg
11	"
14	"
15	"
16	"
18	"
20	"
21	"
22	"
23	"
24	"
27	"
28	"
Április 5	"
6	"
7	"
8	"
10	"
12	"
13	"
14	"
15	"
17	"
18	"
19	"
20	"
21	"
22	"
24	"
25	"
26	"
27	"
28	"

77. Termelő: Erős, F.-Litke.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 6.

(Simitatlan.)

Átrakva: január 18.

" 31.

" márczius 3

" 15.

" 28.

Dátum: Hőfok:

Január 14	+38
16	+39
17	+40
26	+36
27	+36
28	+36
30	+35
Február 9	+36
10	+36
11	+36
13	+37
14	+37
15	+37
16	+37
17	+36
18	+36
20	+36
21	+36
22	+36
23	+37
24	meleg
27	"
28	"
Márczius 1	+37
2	+36

Dohányerjedési kísérleti eredmények.

— Fejér Victor tanulmánya —

(Folytatás.)

I. Raktár.

66. Termelő: Gróf Vay, Berkesz.*)

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 26.

Átrakva: február 22.

" márczius 17.

" április 21.

Dátum: Hőfok:

Február 7 +36

" 8 +38

" 9 +37

" 10 +38

" 11 +36

" 13 +38

" 14 +37

" 15 +39

" 16 +39

" 17 +38

" 18 +38

" 19 +38

Márczius 3 meleg

" 4 "

" 6 "

" 7 "

" 8 "

" 9 "

" 10 "

" 11 "

" 14 +36

" 15 meleg

" 16 +38

" 17 +37

" 22 meleg 31

" 23 " 30

" 24 " 30

" 27 " 30

" 28 " 30

" 29 " 30

" 30 " 30

Április 5 hideg

" 6 meleg

" 7 +14

" 8 meleg

" 10 +15

" 12 +15

" 13 +14

" 14 +15

" 15 +15

" 17 +15

" 18 +17

" 19 +15

" 20 +17

" 24 hideg

" 25 "

" 26 "

" 27 "

I. Raktár.

67. Termelő: Gróf Vay, Berkesz.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 26.

Átrakva: február 22.

" márczius 17.

" április 24.

Dátum: Hőfok:

Február 7 +36

" 8 +37

" 9 +38

" 10 +37

" 11 +38

" 13 +39

" 14 +39

" 15 +40

" 16 +40

" 17 +40

Márczius 4 meleg

" 6 "

" 7 "

" 8 "

" 9 "

" 10 "

" 11 +35

" 14 +36

" 15 meleg 36

" 16 " 38

Márczius 17 +37

" 20 +29

" 21 +28

" 22 meleg 31

" 23 " 30

" 24 meleg 30

" 27 " 30

" 28 " 30

" 29 " 30

" 30 hideg

Április 5 "

" 6 "

" 7 "

" 8 "

" 10 "

" 12 "

" 13 "

" 14 "

" 15 "

" 17 "

" 18 "

" 19 "

" 20 "

" 24 "

" 25 "

" 26 "

" 27 "

68. Termelő: Gróf Vay, Berkesz.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 3.

(Simitatlan.)

Átrakva: január 1.

" február 16.

" márczius 1.

" " 10.

" " 27.

Dátum: Hőfok:

Január 10 meleg

" 11 +36

" 12 +36

" 13 +36

" 14 +35

" 16 +36

" 17 +36

" 18 +36

" 26 +35

" 27 +36

" 28 +35

" 30 +36

Február 1 +38

" 2 +37

" 11 +37

" 13 +38

" 14 +39

" 15 +38

" 16 +39

" 17 +39

" 18 +39

" 20 +37

" 21 +36

" 22 +37

" 23 meleg

" 24 "

" 25 "

" 27 +36

Márczius 4 meleg

" 6 "

" 7 hideg

" 15 "

" 16 "

" 17 "

" 18 "

" 20 "

" 21 "

" 22 "

" 23 "

" 24 "

" 25 "

" 26 "

" 27 "

69. Termelő: Gróf Vay, Berkesz.

Debreczeni I. osztályu.

Beváltatott 1899. január 3.

(Simitatlan.)

Átrakva: január 19.

" február 6.

" márczius 1.

" " 10.

" " 27.

Dátum: Hőfok:

Január 10 meleg

" 11 +35

" 12 +36

" 13 +36

" 14 +37

" 16 +36

" 17 +37

" 18 +37

" 30 +36

" 31 +37

Február 1 +36

" 2 +37

" 3 meleg

" 10 +37

" 11 +35

" 13 +37

" 14 +37

" 15 +37

" 16 +36

" 17 +37

" 18 +38

" 20 +37

" 21 +37

" 22 +37

" 23 meleg

" 24 "

" 25 "

" 27 "

Márczius 4 meleg

" 6 "

" 7 hideg

" 15 "

" 16 meleg 38

" 17 " 38

" 18 " 34

" 20 " 34

" 21 " 31

" 22 " 33

" 23 " 33

" 24 " 31

" 27 " 31

" 29 meleg

" 30 "

Április 5 hideg

" 6 "

" 7 "

" 8 "

" 10 "

" 12 "

" 13 "

" 14 "

" 15 "

" 17 "

" 18 "

" 19 "

" 20 "

" 21 "

" 22 "

" 25 "

" 26 "

" 27 meleg

Január 18 meleg

" 26 +35

" 27 +36

" 28 +36

" 30 +37

" 31 +37

Február 1 +38

" 2 +37

" 11 +37

" 13 +38

" 14 +39

" 15 +38

" 16 +39

" 17 +39

" 18 +37

" 20 +36

" 21 +36

" 22 +37

" 23 meleg

" 24 "

" 25 "

" 27 +36

Márczius 4 meleg

" 6 "

" 7 hideg

" 15 "

" 16 "

" 17 "

" 18 "

" 20 "

" 21 "

" 22 "

" 23 "

" 29 "

" 30 "

Április 5 "

" 6 "

" 7 "

" 8 "

" 10 "

" 12 "

" 13 "

" 14 "

" 15 "

" 17 "

" 18 "

" 19 "

" 20 "

" 21 "

" 22 "

" 24 "

" 25 "